

Zöldülj! Fordulj!
Környezettudatos füzetek IX.

HELYI TERMÉKEINK

HELYI ÉRTÉKEINK

Készítette:

Körösök Völgye Natúrpark Egyesület

Mi változott meg 2021-re?

“Néhány éve érezhetően egyre többet érdeklődnek a helyi termékek iránt, és egyre többen szeretnének a régi értékrendek szerinti, nagyszül-eink világában még hétköznapi-nak számító életformák, az abban fellelhető **tradicionális tudás felé fordulni**.

Az új trendek megjelenésével egyre mélyebb rétegekben alakul át a szemlélet is. Megjelentek a **tudatos fogyasztók**, a tudatos vásárlók. Cselekvésükben és döntésükben fő hangsúlyrá vált az **egészségtudatosság**, az igény a **biztonságos élelmiszerekre**, a tartósítószermentes, nagyanyáink konyhájából ismert ízekre. Fontossá vált, hogy mivel tápláljuk szeretteinket és lényeges szempont lett a **termelővel való közvetlen, személyes kapcsolat** is, amely tovább növeli a háztáji termékek iránti bizalmat. A silány tömegtermékektől való elfordulás visszahozta a minőség, az egyediség, a **valódi ízek**, a szezonális termékek, a **hagyományos készítési** módok szerepét.

(Forrás: Garay Éva: Köröskosár vissza(út) a természetességhez In: Körösök Völgye Élménymagazin 2020/1. pp.78-85.) -
bővebb infó:

A fent nevezett negatív folyamatok veszélyeiből és következményeiből okulva, a szemléletváltás abszolút bizonyítékként **számos mozgalom/kezdeményezés** indult útnak (világszerte), amelyek igyekeznek a fogyasztókat bizonytalan eredetű, ellenőrizetlen technológiával termelt, hosszú és környezetszennyező módon célba jutott élelmiszerek helyett a **rövid ellátási láncok (REL)** révén helyi termékekkel ellátni. Magyarországon is már számos lehetőség létezik, amelyekkel a termelők egyénileg vagy összefogva, esetenként civilszervezetek segítségével érhetik el a fogyasztókat.”

Körösök Völgye

.... több mint élménymagazin

“REL kezdeményezések
Magyarországon”

Lokális válasz a globális trendekre -helyi kezdeményezések-

Sok-sok gondolkodás, korai kezdeményezés, tapasztalatszerzés és képzés után, a Körösök Völgye Natúrpark Egyesület együttműködő közösségeivel Békéscsabán létrehozott egy bevásárló közösséget, a KörösKosarat. Más kezdeményezésekhez hasonlóan (dobozrendszerek, szatyorközösségek, batyuközösségek) a KörösKosár bevásárló közösség is a helyi termékekhez való hozzájutás alternatív módjaként, a rövid ellátási lánc egyik formájaként az újszerű gondolatíságot igyekszik megtestesíteni korunk jellemzően üzleties fogyasztói világában.

Az egészséges táplálkozásért:

- finomabb, zamatosabb, természetesebb ízek
- magasabb vitamin- és nyomelemtartalom
- helyi kiskerti kultúrákban megtermelt egészség

A környezet védelemért, egy élhetőbb éltért:

- erősebb közösségi szellemre, környezetbarát magatartásra, aktivitásra ösztönzés,
- az évszakokkal harmónizáló élelmiszer-kínálat
- kevesebb csomagoló anyag

A helyi gazdaság erősödéséért:

- vidékfejlesztési törekvések támogatása
- a lakosság élelmiszer-önellátásának javítása

A közösségért:

- támogatja az egészséges fenntartható életet
- a vevők tisztában vannak azzal, hogy a termékeket ki és hogyan állította elő,
- a helyi termelői kör által a szállítás költsége, illetve annak környezetre gyakorolt káros hatása minimális.

Kosár Közösség egy fenntartható jövőért -
avagy a Körös Kosár sokszínű értékei

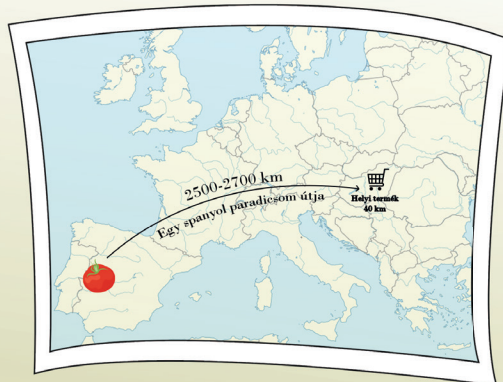

No de, nézzük honnan indulunk?

Egy késő februári beszélgetés

- - Mit ennél szívesen?
- - Nem is tudom.
Azt hiszem salátát.
- - Jól hangzik!
Mi legyen benne?
- - Csak a szokásos: saláta,
kukorica, lilahagyma, sajt...
- - Paradicsom?
- - Az is!

Ismerős a beszélgetés? Nincs benne semmi különös - kivéve, hogy télen játszódik, akkor, amikor a felsorolt zöldségek közül valamenynyire csak a szupermarketben érhető el. Miért? Mert az évszaknak és időjárásnak megfelelően környezetünkben ezek nem teremnek meg - éppen ezért más országokból kell behozatni vagyis importálni. Mindannyian szeretünk egyszerűen és gyorsan hozzájutni különböző termékekhez akkor, amikor a leginkább szükségesnek érezzük - hiszen szervezetünknek teszünk jót azzal, ha a hideg időben is vitaminokban gazdag ételeket eszünk. Azonban számolnunk kell azzal, hogy egy ilyen zöldség vagy gyümölcs hatalmas környezeti terheléssel jár együtt.

“Egy spanyol paradicsom útja”

INFO

Vegyünk például a salátához szükséges paradicsomot, amit általában Spanyolországból, pontosabban Almeriából hoznak be.

Ahhoz, hogy nagy mennyiségben, folyamatosan szállítható legyen,

40 ezer hektáron zajlik a zöldségtermesztés, amit a kedvezőtlen összetételű talaj miatt hígtrágyázással és vegyszerekkel támogatnak meg.

Az így termelt paradicsomok 2500-2700 kilométert tesznek meg hazánkig, amely nagy mértékű CO₂ kibocsátást jelent, továbbá a tárolás és frissen tartás további, nagy mennyiségű energiát igényel, nem beszélve az - általában újra nem hasznosított -, hulladékként végző csomagolóanyagokról.

Pontos adatunk nincs arról, mindez milyen mértékben terheli a környezetet, azonban vásárlásunkkal ehhez csak hozzájárulunk, illetve növeljük saját ökolábnyomunkat.

Hogyan változtathatunk ezen?

<https://shop.nyiregyhazikosar.hu/>

„Minden tájegység, minden ország népe először a maga élelmiszerét állítsa elő és lássa el magát, és amikre még szüksége van (...) mint a jóléti országokban lévő pluszigények, azokat elégítsék ki messziről.”

Ezt a gondolatot Palicz Ildikó, a Nyíregyházi Kosár Közösség elnöke fogalmazta meg. Az elmondottak mentén haladva olyan társadalmi modell jöhet létre, ahol az elvándorlást és elszegényedést a növekvő gazdaság váltja fel, ami helyben tartja a pénzt, a fejlődést szolgálja és ami marasztalja mindazokat, akik a megélhetés végett hagynák maguk mögött otthonukat.

A Föld terhelésének csökkentéséhez, így étel-és életminőségünk javításához leginkább azzal járulhatunk, ha keressük a rövid ellátási élelmiszerlánc, vagyis REL lehetőségeit.

A rövid ellátási élelmiszerlánc lényege, hogy a termelők a közvetlen környezetükben tudják eladásra kínálni termékeiket, köztes szereplő nélkül.

Hol jöhet ez létre?

A legkézenfekvőbb terület, ahol ez létrejöhet, az a piac; továbbá olyan üzlet, amely részben vagy teljesen helyi termékeket forgalmaz. Ezeket egészíti ki a bevásárló közösség.

Ligeti Vásár- termelői piac a Körösök Völgye Natúrpark szervezésében, Békéscsabán.

Mi is az a Rövid Élelmiszerlánc (REL)?

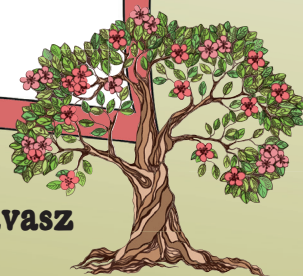
A fenti QR kód beolvasásával megtekintheted a Youtube videót

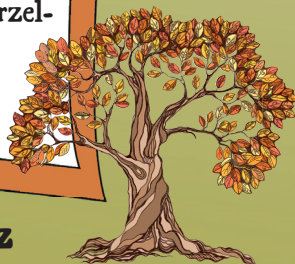
Mikor mi terem a környékemen ?

fejes saláta, hónapos retek, madársaláta,
medvehagyma, rukkola, spenót, újhagyma,
sóska, brokkoli, burgonya, cikória, cukkini,
saláta, cseresznye, édeskömény, eper, fejes
káposzta, fejes saláta, főzötök, hónapos re-
tek, jégcsapretek, jégсалáta, karalábé, karfiol,
kelkáposzta, kínai kel, madársaláta, mángold,
rebarbara, rukkola, sóska, spárga, újhagyma,
zöldborsó

Tavas

alma, bab, batáta, burgonya, cékla,
cukkini, édeskömény, fejes káposzta, fekete
áfonya, fokhagyma, főzötök, füge, görög-
dinnye, jégсалáta, karalábé, körte, kukorica,
lilahagyma, málna, mángold, őszibarack,
padlizsán, paprika, paradicsom, patisszon,
petrezselyemgyökér, ribiszke, ringló sárgaba-
rack, sárgadinnye, sárgarépa, sóska, szárzel-
ler, szeder, szilva, uborka, spenót,

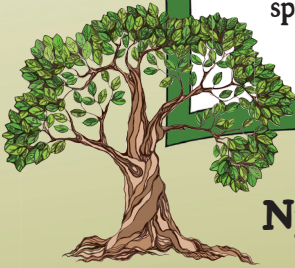

Ősz

bab, brokkoli, burgonya, cékla, cukkini,
cseresznye, egres, fejes káposzta, saláta,
fekete áfonya, főzőtök, jégcsapretek, jégsa-
láta, karalábé, karfiol, kelkáposzta, málna,
meggy, őszibarack, padlizsán, paprika,
paradicsom, rebarbara, ribiszke, rukkola,
sárgabarack, sárgadinnye, görögdinnye,
sárgarépa, sóska, spárga, szárzeller, uborka,
spenót, újhagyma, zöldbab, zöldborsó,
batáta, dió, fokhagyma

Nyár

cikória, fejes saláta, fodros kel, hónapos
retek, karfiol, madársaláta, rukkola, spenót,
újhagyma, karfiol

**ÉS MINDEN AMIT ELTETTÉL AZ
ÉLÉSKAMRÁDBA AZ ÉV FOLYAMÁN**

Tél

A helyi termék miért jó....

.... a Bolygónak?

A spanyol paradicsom példája megmutatta, mivel járhat a termesztés. A helyi termelő, mivel nem célja, hogy egész évben, nagy mennyiségben szolgálja ki a vásárlókat termékeivel, **a talajt nem használja ki** túlzó mértékben. Előállítási költségei így kevesebbek is, termékei **nem igényelnek túlsomagolást** továbbá csak helyi és környékbeli helyszínekre juttatja el termékeit, így jelentősen **kevesebb CO₂ kibocsátás** mérhető.

A Föld tartalékainak kisebb mértékű használata, a hulladék, a környezet illetve a levegő szennyezettségének csökkentése hozzájárul ahhoz, hogy a jelenlegi klímaváltozás lassítható, megállítható legyen.

!FO

Import és export áruk forgalmazásakor jelentős csomagolásról beszélhetünk, amely általában újrahasznosítás nélkül halmozódik fel. Bár egyre több kezdeményezés irányul az újrahasznosításra, de ez még így is kevés a Föld megővéséhez. Megoldás lehet erre a csomagolás mellőzése vagy újrahasználatos alternatívák alkalmazása a mindennapokban.

“Ahol még a bocik is családtagok, Gabóca Sajtműhely”

.... a Termelőnek?

Vásárlásoddal nemcsak a munkáját támogatod, de az általa választott életvitelt is, ami számára a **megélhetést, az önfenntartást is jelenti.**

“A nagyszülők révén, akik állattenyésztéssel foglalkoztak, mi már beleszülettünk ebbe az életformába: többgenerációs családi kisgazdaságunkat immáron **13 éve tartjuk fenn.**”
(Gabóca Sajtműhely)

← Környezettudatos csomagoló anyagok a Körös Kosárból “méhviasz kendő”

...Neked?

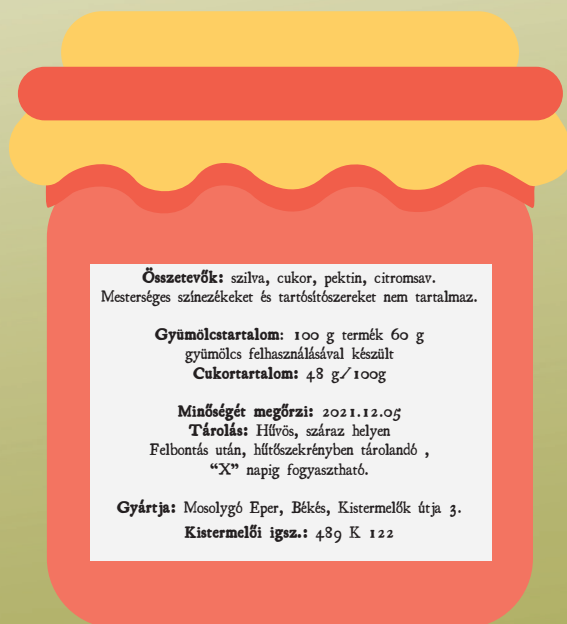
A helyi és környékbeli termelőktől vett alapanyagok friss, adalék- és vegyszermentes, egészséges ételt jelentenek az asztalon. Azonban a lehetőségek itt nem érnek véget: beszerezhetünk kézművesek által, természetes összetevőkből készített kozmetikai és tisztálkodási termékeket, továbbá tisztítószereket is; hiszen, ami a környezet számára kíméletes, sőt ártalmatlan, számunkra is.

Honnan tudom, hogy tényleg helyi terméket vásárolok?

1. Ismerem a termelőt (pl.: ismerem a helyi piacról) - A személyes kapcsolat révén, biztos lehetek benne, hogy mit és hogyan termel.

2. Csatlakozom olyan helyi kezdeményezésekhez, amely révén szintén biztos lehetek abban, hogy helyi termelőtől vásárolok.

3. Nem ismerem a termelőt, azonban a címkék sokat segítenek!

Ha ezeket látod a terméken, akkor biztosan szabályos helyi terméket vásárolsz.

A helyi termék és a közösségi élmény

Nemcsak életminőségünkre lehet kihatással, ha a helyi termékeket választjuk. Társas és emberi kapcsolataink és változhatnak, frissülhetnek.

“Méz kóstolás Békéscsabán a Ligeti Vásáran”

Világunkban, mivel a termékekhez közvetve jutunk hozzá, könnyen elhidegülünk a gondolattól, hogy azt a világban valahol, valaki, egy húsvér ember termeli meg, állítja elő. Ha nyitunk az olyan lehetőségekre, mint a piacra járás, a KörösKosár vagy a Ligeti Vásár, hasonló élményekre tehetünk szert, mint egykori felmenőink, akik nemcsak a terméket, de annak történetét, és a történet mögött álló embert is ismerték. Kapcsolatot teremthetünk egymással, bízhatunk a termelőben, részesei lehetünk egy így kialakuló közösségnek.

Ez a fajta újdonság pedig nem utolsó sorban olyan tapasztalatot nyújthat, ami segít abban, hogy eligazodj a világban, meghatározd, mit tartasz fontosnak, illetve, hogy mit szeretnél magaddal vinni az életed során. Közösségi élményt? Életfelfogást? Esetleg az önfenntartó élet gondolatát?

A Körös Kosár

Egy önkéntes szervezőerő a termelők és vásárlók között, akik heti rendszerességgel járulnak hozzá, hogy a termelői vagy kézműves áru eljusson a megrendelőkhöz.

Rendelj heti rendszerességgel frissülő adatbázis alapján, szerda éjfélig.

A termelők péntek délig beszállítják a megrendelt termékeket az átadópontra, a Körösök Völgye Látogatóközpontba.

Péntek délutára a beérkezett árukból összeállnak a névreszóló kosarak, amiket a vásárlók aznap tudnak átvenni és kifizetni.

www.koroskosar.hu

Mit tegyek, ha számomra egyik REL-alternatíva sem elérhető?

Társadalmi, gazdasági és környezetvédelmi szempontból is fontos, hogy szem előtt tartsuk a hazai termékeket. Nem mindenki számára elérhetők a REL-lehetőségek - hiszen a piac is több, nem a környékről érkező kereskedővel bírhat -, ebben az esetben viszont dönthetünk úgy, hogy a szupermarketek polcain is az országban létrehozott árukat keressük. Ebben az esetben nincs más dolgunk, mint a következő címkéket figyelni:

Kiváló termék, hogy olyan termék, amely minőségi tulajdonságaival emelkedik ki a hazai termékek kínálatából.

"Zöld logó", olyan termék, amely környezetbarát tulajdonságaival emelkedik ki a hazai termékek kínálatából.

Magyar Termék: élelmiszer és

nem-élelmiszer esetén is olyan termék, aminek alapanyaga 100%-ban magyarországi, teljes előállítási folyamata az országban történik. Kivételt azok, a maximum 5%-ban előforduló adalékanyagok képeznek, amik hazánkban nem előállíthatók.

Hazai feldolgozású termék:

élelmiszer és nem-élelmiszer esetén is olyan termék, aminek alapanyaga legalább 50%-ban magyarországi, teljes előállítási folyamata az országban történik.

Hazai termék, olyan termék, amelynek alapanyagai külföldről érkeznek, de előállítási folyamata az országban történik. Példa erre a csokoládé.

"Zöld" megoldásokkal is találkozhat az multiknál
Forrás: <https://www.sparafenntartathatojovort.hu/>

Egy kis útravaló...

A Helyi termékek-füzet végére értél, köszönjük, hogy végiglapoztad! Reméljük, érdekes és hasznos információkkal gazdagodtál, amiket útravalóként magaddal tudsz vinni. Meglehet, azt gondolod, mindez kevés ahhoz, hogy az általunk ismert világ működését megváltoztassuk; a túlhasznált földi készleteket vagy a kimerített energiaforrásokat újratöltsük. Ehhez kicsik vagyunk. Valahol igazad is van, hisz nem csak ránk van szükség ahhoz, hogy mindez megtörténjen - de szükség van rád is. Közös felelősségünk az, hogy jobbá tegyük a világot, amiben élünk, az ehhez vezető lépések pedig, bármennyire is kicsinek tűnnek, számítanak.

Ha bármilyen téma bővebben érdekel, javasolom keress rá az interneten a zöld oldalakon, esetleg fórumokon. Pár infót mi is kigyűjtöttünk a kiadványainkban.

Jó olvasást hozzá!

A szemléletformáló füzetek mellett 3 korosztály (óvodás, kisiskolás és középiskolás) számára foglalkoztató füzetek is elérhetőek a Körösök Völgye Látogatóközpontban (HU-5600 Békéscsaba, Széchenyi liget hrsz. 810.) vagy Ligeti Vásáron

A kiadványt készítette a Körösök Völgye Natúrpark Egyesület - Megjelent újrahasznosított papírra nyomva - Nyomdai munka: Kolorprint Kft. - www.korosoknaturpark.hu A kiadvány anyagának felhasználása kizárólag a Körösök Völgye Natúrpark Egyesület hozzájárulásával lehetséges.

